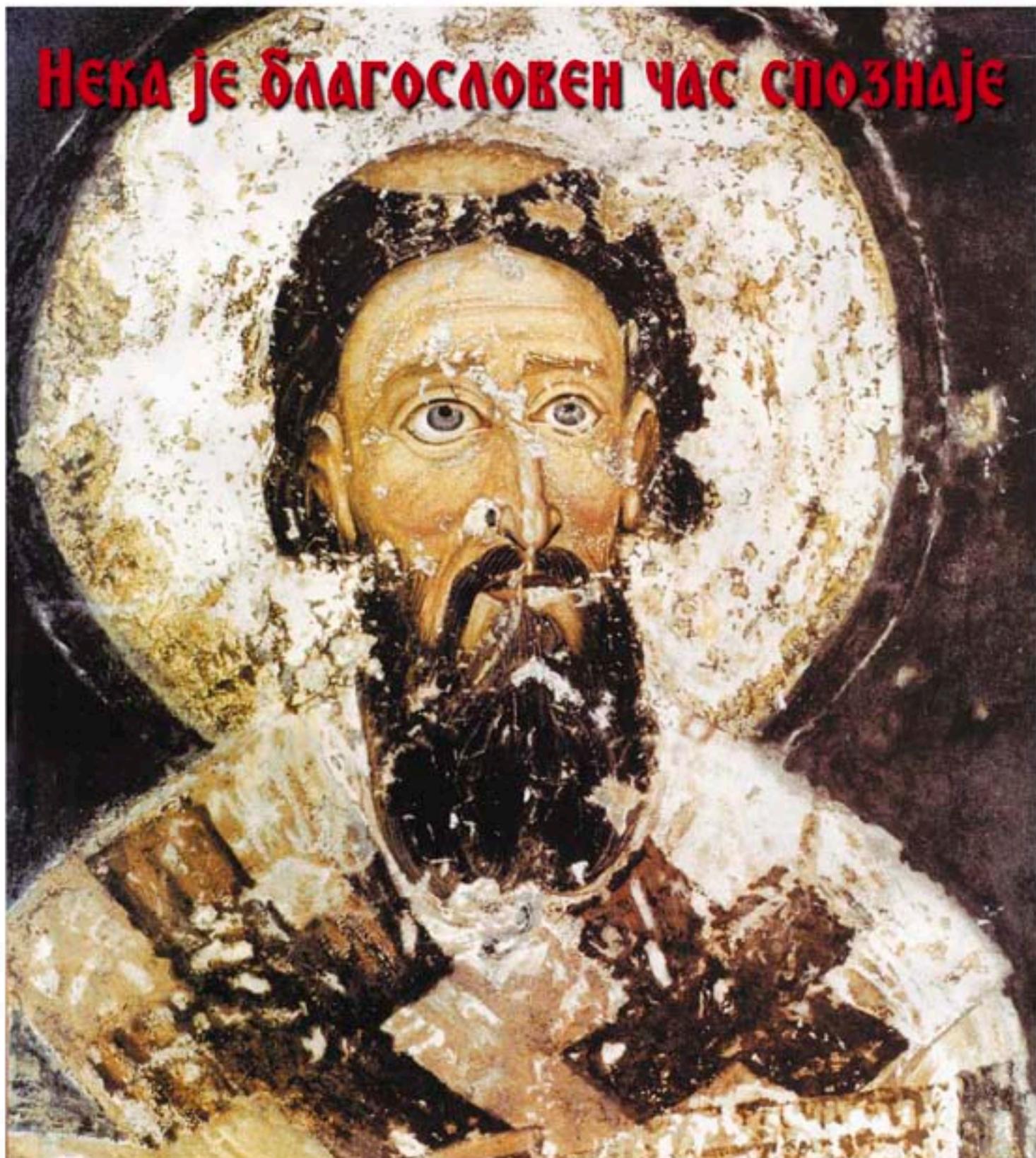

Лист ученика и наставника Текстилно-технолошке и пољопривредне школе "Деспот Ђурађ"

ЂАЧКО ПЕРО

Смедерево * Година VI * Фебруар 2008. * Број 12

НЕКА ЈЕ БЛАГОСЛОВЕН ЧАС СПОЗНАЈЕ

ПОВОДОМ 200 ГОДИНА ОД ДОЛАСКА У СРБИЈУ

УВОДНА РЕЧ

Поштовани читаоци *Ђачког пера*,

И овога пута окупиле су нас занимљиве теме и потреба да се време сачува од заборавља. Покушали смо да Вас обавестимо о свим догађањима који су обележили живот Школе од јуна претходне године до последњих дана. Свакако ће Вам бити интересантно да се упознате са садржајем неких манифестација у којима нисте учествовали, а желели сте; занимаће Вас прича матураната о њиховој последњој екскурзији у средњој школи; да у Школи постоје четири Омладинска предузећа, можда нисте знали, а сада ћете моћи више да се упознате са њиховим радом; представићемо Вам таленте међу садашњим и бившим ђацима наше школе; моћи ћете да уживате у литерарном и ликовном стваралаштву наших ученика; Школску славу, коју сте недавно прославили, дочараћемо Вам у речи и слици.

Ово је само део садржаја *Ђачког пера* који је пред Вама. Трудили смо се, као и до сада, да испунимо Ваша очекивања. Молимо Вас да нашој редакцији достављате примедбе, сугестије и идеје којима бисмо квалитет школског листа учинили већим. Такође, позивамо и све заинтересоване да се укључе у рад новинарске секције и тако појачају њене снаге. Очекује нас припрема још једног броја до краја ове школске године. Према томе, пратите будно дешавања и јављајте нам се са својим предлозима. У име будућих сусрета, срдечно Вас поздрављамо!

Редакција

Сарађивали су

Јелена Јозић 2/3
 Марина Ђоковић 2/3
 Јована Радосављевић 2/3
 Милица Благојевић 2/3
 Мирјана Сарић 2/7
 Милена Савић 2/7
 Јелена Јанковић 4/1
 Милица Милошевић 4/4
 Марина Илијашевић 1/1
 Горица Станојевић 1/1
 Александра Серафимовски 1/1
 Александра Јанковић 1/1

Милена Лазић, професор
 Рајко Перовић, професор
 Душан Раичевић, професор

Обликовање

Владан Живојиновић

Лектор

Јелена Булајић

Руководиоци новинарске секције

Александра Љубисављевић, професор
 Јелена Булајић, професор

ИДУЋ' УЧИ, У ВЕКОВЕ ГЛЕДА

Вами, пожелами житељи Србије, Босне, Херцеговине, Черне Горе, Далмације, Хорватске, Срема, Баната и Бачке, вама и вашим последњим унуком с ђорећим и пуним љубави срцем ови мој мали но усрдни труд предајем...

Једне вечери, под слабим светлом свеће, ове речи је написао човек у калуђерској одећи која му није пристајала. Смеђим очима је прелазио преко папира по коме је гушћим пером низао речи. Тај се човек спремао за дуг пут, пут за који је био рођен.

Сећање на њега буди у мени жељу да спознам тајну његове личности и његовог живота.

- Дobar дан, поштовани господине Доситеју!

- Дobar дан! - одговори он.

- Дошла сам код Вас да ме подучите: млада сам, не знам где сам, ни куда да кренем; сваки ми се корак чини претешким.

- Ах, увек је тако!

- Зар ми нећете ништа више рећи?

- Учи, дете! Само читај, не одустај! Благословене су књиге, у њима је сва мудрост. Волео сам их од најранијег детињства. Претурао сам по црквеним књигама, због чега су ме често грдили. Ипак, нисам одустајао. Учио сам језике, читајући упијао сам сваку реч. Да, да, блажене су све књиге...

- Волим их и ја. У њима постоји један сасвим други свет у коме волим да се кријем.

- Ах, то није превише добро! Не треба се крити у тим световима, треба их пронаћи овде, на Земљи. Сећам се да сам и ја једном покушао исто када су ми рекли да морам изучавати занат. Покушао сам, заиста јесам, али су ме путеви водили у Хоново.

- Зашто баш тамо?

- Једноставно - желео сам бити калуђер, не знајући још увек свој прави пут. Игумани су ми говорили да сам исувише начитан да бих био ка-

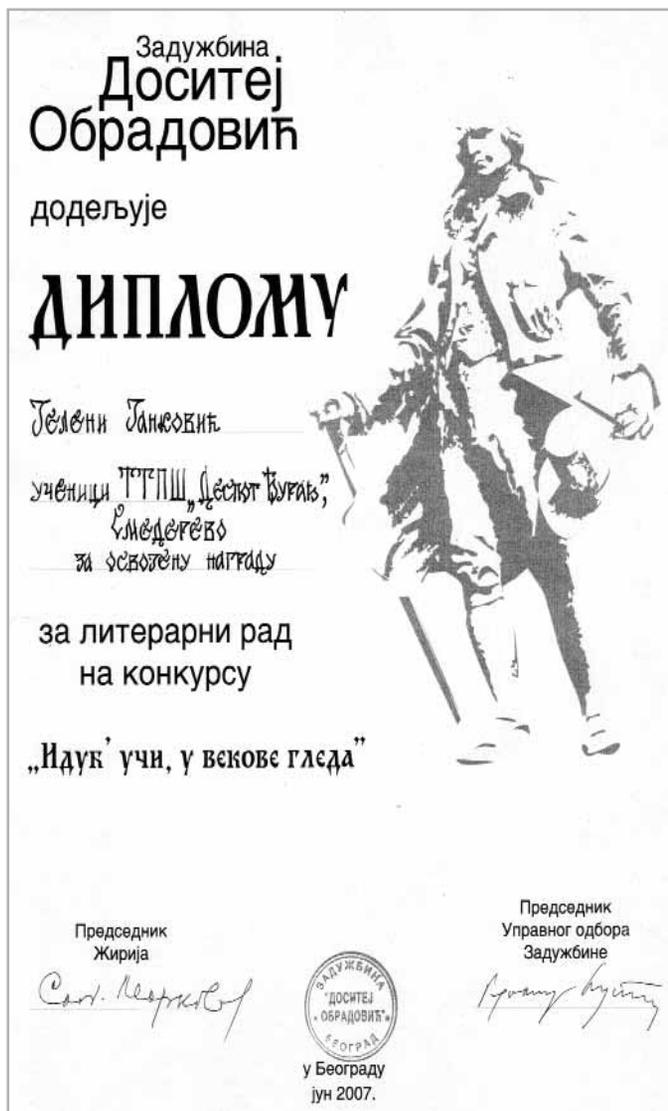
луђер, а ја сам се питао какав треба да будем да би ме прихватили. А онда сам једног дана, посматрајући наборане речне површине и огромне шуме, схватио шта је мој циљ.

- Како сте сазнали свој циљ?

- Моји циљеви су моје жеље. Хтео сам бити пустињак који ће лутати светом, читајући. Охрабрио сам се да то постанем када сам срео једног манастирског ђака, Атанасија. Са њим сам кренуо у Хрватску, па у Далмацију, затим у Црну Гору, па кад удари куга на село у ком сам боравио, склонио сам се у Далматинско Косово. Тада сам своје рукописе преводио на простонародни говор, па су их људи из тог места читали. Желео сам учити још више. Поред српског и влашког, научио сам и латински, италијански и грчки језик, а разумевао сам и црквенословенски. Онда сам отишао у Беч.

- Како Вам је било тамо?

- Занемео сам кад сам се обрео у великом граду. Грађани Беча живели су тада у највећем благостању. Заволео сам много тај невероватан град. Волео сам мирис његових паркова, библиотеку, италијанску оперу и разговарао са ученим људима. А онда, путујући до Лајпцига, дошао сам на идеју да пишем љубезном Харалампију. Највише сам му говорио о својој жељи да народни језик постане књижевни. Било је много људи који су желели читати, а нису разумели те стране језике по књигама. Тада сам објавио и своју прву књигу на народном језику - *Живот и прикљученија*. Приповедајући свој живот, у њој сам говорио о штет-

ности неких књига које су биле извор незнања и празноверја, описивао сам непознате земље и градове, а све сам то написао на народном језику.

- Зашто сте толико желели да пишете на народном језику?

- Желео сам да он постане књижевни, да се пише као што се говори. Желео сам да свако може читати. На мене је обратио пажњу Јернеј Копитар. Годину дана касније, објавио сам *Совјете здраваго разума*, у којима сам још оштрије нападао стање у култури српског народа. Отишао сам у Лондон, где су у Британском музеју изложили прве књиге на српском језику. У то време сам имао доста проблема са новцем, па сам морао да се вратим у Беч и да држим часове како бих ис-

платио дугове штампарији. Најзад, када сам био у Трсту, митрополит ми је послао писмо у коме ме позива да се вратим у Србију.

- Како су вас дочекали?

- Предивно! Звона су звонила, народ ме је одушевљено поздравио. После болести и тешке грознице, Карађорђе ми је поклатио турску кућу. Ипак, колико год да је била велика и лепа, у њој сам се осећао као оронили старац. Зато сам је оправио и поклатио Совјету да у њој отвори школу.

- Зашто сте то учинили?

- Био сам исувише стар за онолику кућу, а никако нисам желео да буде празна. Зато сам је поклатио онима којима је била најпотребнија, деца жељној знања. Недуго после тога, постао сам први министар у новооснованој влади Карађорђа. Била је то велика част.

- Јесте ли остварили своје жеље?

- Мислим да јесам. Моје идеје су остале у свести српског народа, а касније су и остварене.

- Хвала Вам на овом разговору.

- Увек сам био расположен да разговарам са младим мљудима који су гладни истине. Уосталом, свет се данас много променио. Знање није више на првом месту, књиге су замењене неким другоразредним часописима. Мало ко цени часне и поштене људе; не цене живот, већ га доводе у ризик. Људи су заборавили да воле, да праштају. Заиста време мења све.

- Да, али оно што сте Ви учинили за нас опстаје упркос времену.

- Можда, али је потребан човек који би ишао мојим стопама. А таквих је све мање...

- У праву сте, али ће увек бити и оних који ће, подстакнути Вашим идејама и успесима, у књигама трагати за истином, који ће волети живот, који ће стварати и трудити се да овај свет учине бољим.

- Заиста бих желео да верујем у то.

- Верујте! У своје име и у име своје генерације, ја Вам то обећавам!

Јелена Јанковић 4/1

(Награђени рад на литерарном конкурс у организацији Задужбине Доситеј Обрадовић)

КРОЗ СВОЈЕ СТВАРАЛАШТВО ОПЕТ СА НАМА

У свежем је сећању *Ђачког пера* књижевно вече када је Ивана Стојић Иванница, тада дипломирани прехранбени техничар, а нешто пре тога ђак наше школе, промовисала своју прву збирку песама *Пут сунцокрета*. Те 2005. године Ивана је смело понела титулу песника. Окусивши тада чари игре речи, схатила је да ће доживотно у њој остати.

Ова шармантна девојка богатог сензибилитета и духа сада је студент треће године на Филозофском факултету у Новом Саду. Остала је доследна свом опредељењу и недавно је то потврдила. Упутили смо се да чујемо *Монолог осмеха*, када је 12. октобра 2007. године организована промоција Иванине друге збирке песама. Гости на овој трибини, поред младе ауторке, били су Ненад Грујичић, директор издавачке куће „Бранково коло”, која је и објавила Иванину књигу, и мр Татјана Лазаревић-Милошевић, професор српског језика и књижевности у Гимназији.

Интерпретација *Монолога осмеха* од стране мр Татјане Лазаревић-Милошевић разоткрила је основна значења и вредности ове збирке песама. Професорка Лазаревић-Милошевић

Иванину књигу одредила је као збирку интимног певања, које своје корене вуче у оној линији традиције која води од Бранка Радичевића преко Десанке Максимовић. Уочено је да у тексту песама преовлађује уобичајена традиционална лексика, мада има текстова у којима се лексички регистар проширује. Избор лексике, како потврђује овај тумач Иванине поезије, у складу је са тематско-мотивским оквиром збирке. Поред љубавних песама у правом смислу речи, има песама у којима је присутан мотив љубави према Смедереву, природи, а има и метапоетичких текстова, чиме Ивана постаје отворена и за постмодернистичка струјања. Скала расположења изражених у песамама ове збирке креће се од оних депресивних па до радосних. Ипак, у питању је поезија у којој доминира животни оптимизам. Мр Татјана Лазаревић-Милошевић открила је код ове песникиње два извора стварања: свест о потреби властитог певања и храброст и жудњу да се живот окуси.

Свој доживљај Иванине поезије исказао је и директор издавачке куће која је објавила *Монолог осмеха*, Ненад Грујичић, песник и књижевни критичар. У Иваници он препознаје ретког

песника који се са много љубави односи према Смедереву. Према његовој оцени, песникиња Ивана Стојић носи бранковски синдром, јер носи поверење у матерњи језик. Она верује у лепо, у радост живљења, удивљена је лепотама света. Овај поклоник поезије Иваници је поручио да недри своју лирику и да остане оно што јесте. Стиховима из песме *Молитва* Бранка Радичевића покушао је да изрази манифест Иванине поетике и да јој пружи подршку.

На крају ове песничке вечери, Ивана Стојић је, дубоко свесна неопходности рецепције поезије, захлаторарила свима присутнима који су њен *Монолог осмеха* учинили најлепшим дијалогом. Било нам је задовољство што смо учествовали у „осмеху” који је своју причу започео међу зидинама наше школе. Надајмо се и верујмо у будуће сусрете!

Ђачко перо

Зврррр! Буди ме позната звоњава мог сата. Рано јутро. По свој прилици, сада би требало да устанем на леву ногу и мрзовољно почнем да се облачим. Али-не! Овога јутра устајем расположена, испијам кафу и вршим последње припреме пред полазак.

СТИЖЕМ на договорено место и сусрећем се са екипом добро расположених људи из мог и осталих одељења. Сви су усхиће-

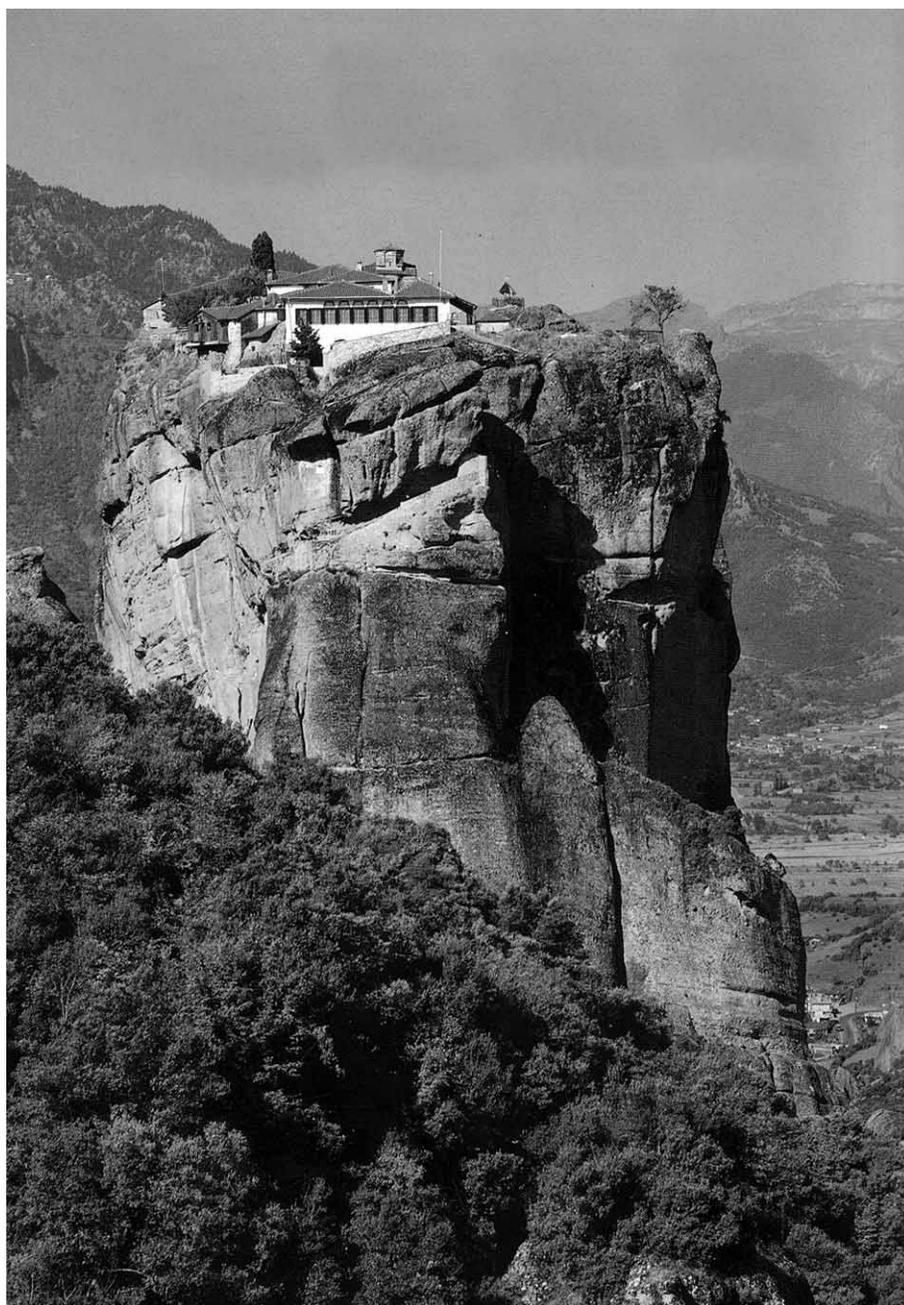
ни. Док чекамо да аутобус крене, по глави нам се мотају различита питања: „Како ћемо се провести?“, „Какав је менталитет грчког народа?“, „Да ли су гостољубиви?“ - и тако у недоглед... Време баш и није очара-

вајуће: киша пада увелико, али то нимало не пркоси нашем добром расположењу.

Тако ми похрлисмо у сусрет Грчкој. Дуг пут, заиста. Вредело је. Туристичко летовалиште Паралија дочекало нас је са широким осмехом. Прегршт сунца, морског плаветнила, укусне хране и истинске музике савладао је сав умор на нашим лицима. Тај дан заиста је био одређен за уживање и релаксацију.

Већ следећег дана Грчку смо морали посматрати другим очима. Нашли смо се пред незаборавним пејзажем манастирског насеља Метеори, које је смештено на огромним и стрмоглавим стенама. Збунила нас је крајња необичност овог светог места, побудило се страхопоштовање и задивљеност, искрсла је мисао пуна запитаности о људима који су побегли од света и скрили се под ове стене да ту потраже свој духовни мир. Метеори су без сумње оставили неизбрисиви траг у сећању сваког од нас.

Треће јутро свануло нам је у Атини. Пробудило нас је зујање аутомобила чији звук не јењава ни у касним вечерњим сатима. То је град у коме се живи брзим темпом. Ујутро сви журе на посао, евентуално сврате негде на кафицу, на брзину прелистају

У ЛЕПОТАМА ГРЧКЕ

дневну штампу, седају на моторе и одлазе. Викенд је резервисан за породицу и ноћни провод.

Наредног дана упознали смо се са Епидауром, античко-грчким позориштем са чудном и необјашњивом акустиком. Пети дан нам је протекао у разгледању Олимпије - места на ком су Грци пре више од хиљаду година одржавали своје игре. У музеју смо покушали да провиримо

кроз врата времена и вратимо се у прошлост када су грчки богови водили главну реч. Последњег дана нашли смо се у Солуну, посетили своје претке на Српском војничком гробљу на Зејтинлику и полако почели да се опраштамо од ове прелепе земље.

По чему ћемо памтити ову екскурзију? - запитали смо се у тренутку када смо уледали улице нашег града и схватили да су

претходни дани остали иза нас као незаборавна успомена и један недосањани сан. Једном речју, памтићемо је потпуно несвесно, као нешто што је дубоко урезано у наше биће. Учинила је да за шест дана заборавимо на све лектире, домаће задатке, обавезе и проблеме. Дозволила нам је слободу и провод са најдражим пријатељима као никад до тада. Наше знање и искуство обогатила на непосредан начин. Најзад, пружила нам могућност да једни друге запамтимо у што бољем светлу. А после много година чиниће да нам она изгледа као једна велика шарена фотографија старог разреда, који је шест дана гостовао у земљи сунца, сиртакија, гирова и узона.

Милица Милошевић IV-4

РЕКЕ - ТОКОВИ НАСЛЕЂА

Међународна манифестација *Дани европске баштине* представља симбол очувања традиције, историје, културе, уметности, фолклора и свих осталих цивилизацијских тековина једног народа. Ова дивна и јединствена манифестација установљена је 1991. године на иницијативу Савета Европе, а у Србији је први пут обележена 2002. године учешћем бројних градова. Смедерево као град богате традиције постао је учесник *Дана европске баштине* 2003. године, када је уједно наш град био домаћин централне прославе за Србију.

Свих ових година теме су биле усклађене са основним циљем манифестације, а овогодишња централна тема била је *Реке - токови наслеђа*. Окосницу планираних програма представљао је Дунав, делимично Морава, као и заборављена река Језава, која је, нажалост, претворена у депонију, и некадашњи Петријевски поток, који је добио тужну улогу канализационог колектора. Како су ови програмски садржаји, осмишљени у виду тематских шетњи, из-

лета, посета институцијама и изложбама, подсећања на смедеревске добротворе, првенствено усмерени на младе и децу школског узраста као најпозваније чуваре баштине, и ове године је преко хиљаду заинтересованих из основних и средњих школа нашег краја дало допринос својим учешћем. Текстилно-технолошка и пољопривредна школа „Деспот Ђурађ” је трећи пут од оснивања манифестације била учесник. Педесетак одабраних и заинтересованих ученика првог, другог и четвртог реда од понедељка 17. септембра до четвртка 20. септембра обишло је бројне археолошке локалитете, културно-историјске институције, утврђена културна добра и урбано наслеђе Смедерева.

Распоредијени по групама, првога дана ученици су кренули у пешачки обилазак града *Траговима наше прошлости*, када су се авантуристички упутили од главног градског трга, преко старог брда Мајдан, Старог гробља, Редута, Видиковца до Виле Обреновића. Тако су чувари баштине, као ретки посетиоци овог вредног здања (пошто одобрење

за посете још увек даје искључиво Министарство културе), понели незаборавне утиске о ентеријеру здања, уметничким сликама, намештају и вредним предметима, који су били симболи XIX века у Србији за време Обреновића.

Следећег дана чувари баштине су се у оквиру теме *У потрази за скривеним годовима* упознали са археолошким значајем Смедеревске тврђаве, обишли су мост на Језави, а затим се аутобусима упутили ка Шалиначком путу. Од тог старог места лужњачких храстова, које крије бројне српске историјске приче, учесници су се запрежним колима упутили ка обали Мораве, где су причом подвукли значај овогодишње теме манифестације. Поподневна група чувара баштине обишла је градски музеј, а затим се аутобусом упутила до цркве Јасенак, где се упознала са њеним историјским значајем, идући за темом *Заборављене реке Смедерева*. Одатле су учесници несвакидашњим стазама наставили ка граду, обилазавши терен некадашњег заборављеног Петријевског потока, који је, нажалост, претворен у

канализациони колектор. Потом су обишли главни градски трг и чули интересантну причу да је на том месту у прошлим вековима била и градска пијаца, а шетњу су плански завршили обилазком ушћа Језаве у Дунав, које је данас претворено у депонију.

Маршута која је била предвиђена за среду названа је *Улицама смедеревских добротвора*, тако да су се чувари баштине тог дана, идући од Задужбине до Старог гробља, детаљно упознали са значајним именима српске прошлости.

Последњи дан манифестације био је одређен за обилазак културних институција као сведока баштине. Путем *Отворених врата* ученици су се упоз-

нали са улогом и значајем Регионалног завода за заштиту споменика културе и Народне библиотеке Смедерево, као и њиховим фондовима. Посетом изложбе *Дунавом кроз време* у Народној библиотеци Смедерево чувари баштине су симболично затворили овогодишњу манифестацију.

Након одржаних *Дана европске баштине 2007.* године са темом *Реке - токови наслеђа*, ученици Текстилно-технолошке и пољопривредне школе „Деспот Ђурађ”, као и остали учесници из других смедеревских школа, били су испуњени бројним позитивним утисцима. Као што и сами кажу, путем ове манифестације могли су много боље да саз-

нају о природној и друштвеној баштини своје средине, ван учионице, практично, јер су били предвођени авантуристичким духом.

Према нашем мишљењу, *Дани европске баштине* су прилика да млади науче да много више вреднују своје окружење, јер је познато да у оквиру бројних екскурзија посећују многе градове у земљи и ван ње, а да доволно не познају ни свој град ни околину. Ова манифестација била је и наредних година добар повод за учешће у заједничком откривању сопственог наслеђа.

**Координатор манифестације
Дани европске баштине
Милена Лазећ, музиколог-
професор музичке уметности**

НЕКА ЈЕ БЛАГОСЛОВЕН

Дуго смо очекивали тај дан. Припремали смо се са стрепњом да принесемо славу ономе који нам је пре осамсто година открио ко смо, одакле смо и чему треба да тежимо. Припремали смо се у покајању за све наше сумње, забораве, безумља. Најзад смо приступили да му кажемо да знамо ко смо и шта нам је циљ, али и да знамо да само „земља јесмо и њена студ” и да нам је његова помоћ потребна.

Са оваквом свешћу дочекали смо Дан Светога Саве као домаћини Школске славе на нивоу Општине Смедерево. Слава највећег Србина увек почиње на Литургији и ту остварује свој пуни смисао. Потражили смо га на том месту. Обредом резања славског колача принели смо Светитељу искрену мисао и топлу молитву. Спознали смо Истину. У очима Светога Саве, као у огледалу.

Похрлисмо у сусрет другима: „Нека је благословен час спознаје!” У духу ове идеје окупили смо гледаоце Свечане светосавске академије, који напунише Велику дворану Центра за културу. Након беседе мр Сање Домазет и саопштења имена добитника Светосавске повеље и Награде за стваралаштво младих од стране председника Општине господина Саше Радосављевића, почели смо да причамо причу о Светом Сави, а у ствари причали смо причу о себи самима, о истини свог бића:

„Прича о Светом Сави најдужа је прича коју прича српски народ и та прича не стари, нити се умара.

А све што причам само су светосавска поглавља, крет којим се крстим, језик којим говорим, писмо којим пишем.”

ЧАС СПОЗНАЈЕ

То је прича о јединој истинитој философији живота, према којој је и Светитељ живео, а њен је темељ вера у Богочовека Христа, који је наш архетип и наше једино стремљење. Определили смо се ове вечери за пут слободе, али оне праве која је „у савлађивању себе и своје воље; да човек може увек бити сам над собом господар”. А такав је пут „богочовечански, православни пут највишој тачки живота”.

Иако смо друге позвали да им на овај дан пренесемо истину спознаје, знали смо да је она тек зрно које треба гајити. Све снни да „путовање у Хиландар нема краја” и да „једва трепери светлост”, помолили смо се Светом Сави, у име нас и све деце рођене и оне још нерођене, да нам свагда путеве осветљава:

„Свети Саво,
слуго ваздуха, воде и ове земље мале,

слуго светлости,
не жали себе ни грешна ни јака
већ сачувај нашу децу.

Сабери сабор, Свети,
и призови нас праштању,
сну
и нади.”

На крају, охрабрени заступништвом Светог Саве, са вером и надом поделили смо радост светог тренутка са свима. То је радост духа који је проникнуо у тајну живота остварујући себе у љубави, духа који је светосавље прихватио као једини пут:

„Нека је благословен час спознаје
пролазне лепоте земаљских чари
када прожети великом тајном љубави
не примећујемо несклад и неравнотежу
између добра и зла
између светла и таме
и тражећи смисао живота
ширимо око себе
само љубав и спокој
само нежност и радост
само ведрину и благод.”

Прича о љубави тражила је своје остварење. Поделили смо је како са гледаоцима тако и са другим учесницима Академије. Своја умећа многи су даровали овом часу, спојивши мисао, глас и покрет у савршен склад и целину. Поред рецитатора из наше школе, на бини су блистали: Градски женски хор „Кир Стефан Србин”, Певачка група „Ђурђевке”, Етно-одсек Музичке школе „Коста Манојловић”, Студио „Алегро” и Балетски студио Центра за културу. Захваљујући редуцетелу Академије, професору физичког васпитања Драгану Јањићу, и професорима српског језика из наше школе, Љиљани Лазич и Оливери Ђерић, који су се трудили да прича о Светом Сави, јер прича о нама самима, допре до срца других, ово вече било је право духовно окупљење. Семе је посејано, са стрпљењем ћемо га узгајати. У срцу кличе песма: „Нека је багословен час спознаје!”

Бачко перо

МЕЂУ НАЈБОЉИМА У „ПЕТНИЦИ”

Истраживачка станица „Петница” је независна непрофитна организација, специјализована за ваншколско образовање ученика и студената и за усавршавање наставника у природним, друштвеним или техничким наукама. Ова организација своје програме реализује у облику краћих или дужих семинара (3-15 дана), радионица или научних кампова, који се изводе током читаве године. Учесници у овим програмима углавном су средњошколци, студенти и наставници, а у малом броју и новаци. Да би се учествовало у раду „Петнице”, потребна је лична заинтересованост за стицање нових знања и способност за истраживачки рад.

Ученици наше школе у последњих неколико година учествовали су у програмима ове станице. Од прошле године у „Петници” нас успешно представља Јована Радосављевић, ученица другог разреда образовног профила ветеринарски техничар. Јована је до сада похађала три семинара (у марту, јуну и октобру прошле године) из области хемија воде. На летњем семина-

ру њен рад из дате области проглашен је најбољим. То је био разлог да ова ученица од стране Наставничког већа Школе буде похваљена и награђена једним курсом страног језика по свом избору. Затражили смо од Јоване да нам укратко пренесе своје искуство и да нам опише један радни дан у „Петници”:

- Свако ко оде у „Петницу”, како кроз задатке и вежбе тако и кроз предавања, научи много из области која га занима. Ја сам у „Петници” научила доста тога о води у стенама, о води уопште и о хемијској анализи узорака воде. Поред тога, на семинарима сам стекла нова познанства, добила нове пријатеље.

У „Петници” је сваки дан исти. Изгуби се представа о времену. Устаје се око седам сати да бисмо око 7.45 стигли на радни договор. Ту нас ментор упознаје са задацима одређеним за тај дан, обавештава нас о предстојећим предавањима. Након ручка, враћамо се у учионицу где добијамо конкретан задатак, који би требало да решимо у току дана. Решење налазимо у библиотеци или на предавањима која смо већ одслушали, а

упутства добијамо од млађих сарадника. Обично око десет часова почињу предавања која трају до вечерњих сати, уз паузу за ручак и краће време предвиђено за самосталан рад учесника. После предавања, настављамо са израдом вежби и задатака, што све траје до поноћи, а некада и до раних јутарњих часова. Након овога, долази најопуштенији део семинара - дружење. Скупимо се у једну собу, певамо, причамо о озбиљним и мање озбиљним темама. Некада будни, чујемо будилнике полазника са других семинара. И тако из дана у дан.

Оваква прича заиста привлачи. Надамо се да ће они који је буду прочитали и сами пожелети слично искуство. Користимо прилику да Јовани искрено честитамо на досадашњим резултатима и да јој пожелимо много успеха на новим семинарима, јер ће се већ овог месеца она поново наћи у реду младих петничких истраживача.

Ђачко перо

ПРЕДУЗЕТНИШТВО У НАШОЈ ШКОЛИ

Наша школа је од 21. фебруара 2007. године укључена у пројекат под називом *Омладинско предузетништво*, који су иницирали норвешка непрофитна организација „Business Innovation Programs” и „Грађанске иницијативе” из Београда у сарадњи са Министарством просвете. У ову ваннаставну активност укључено је двадесет ученика наше школе другог и трећег разреда, који делују у оквиру четири Омладинска предузећа: „Junior Modesty”, „SMS”, „The Source” и „Пахуљица”. Ученици добровољно приступају раду ових предузећа, креирају и кроз властито предузеће реализују своје пословне идеје, а такође, обављајући одговарајуће функције унутар предузећа, стичу и практична знања у руковођењу. Свако од ова четири предузећа бави се одређеном делатношћу: ОП „Junior Modesty” креирањем и израдом свечане женске одеће, ОП

„SMS” израдом информатора о Школи за ученике осмог разреда, ОП „The Source” производњом и продајом дестиловане воде и ОП „Пахуљица” продајом производа из аутомата.

Прилику да презентују свој рад ова предузећа добила су 28. новембра 2007. године учешћем на Петом сајму Омладинског предузетништва, који је одржан у Београду. Наша предузећа такмичила су се у следећим категоријама: 1. Најбољи Бизнис план; 2. Најиновативнији производ; 3. Најбољи штанд, лого и имиџ фирме; 4. Најбоља мултимедијална презентација. Ученици из наше школе успешно су представили своја предузећа, своју школу и град из којег долазе. То најсигурније потврђују награде. Прву награду за Најбољи Бизнис план, вредну 150 евра и камп у Сутормору, освојило је ОП „The Source”, док је другу награду у истој категорији, а у висини од 100€,

добило Омладинско предузеће „Пахуљица”. Остала два предузећа такође су била запажена.

Може се приметити да традиција неговања омладинског предузетништва, која у нашој школи постоји већ неколико година, веома успешно оправдава свој труд. Наравно, до оваквих резултата не би дошло да није искреног залагања професорке Софије Павловић, која у улози ментора координира читаву активност, као и амбициозних ученика који желе да се оспособе за пословање у савременом свету. Уз искрене честитке овогодишњим такмичарима, изражавамо жељу да и будуће генерације наставе са неговањем исте традиције како би наши ученици своја будућа радна места заузели као спремни и способни пословни људи.

Бачко перо

У БОРБИ ПРОТИВ ОПАКЕ БОЛЕСТИ

Марина Илијашев 1/1

Друштво Србије за борбу против рака, које се бави превенцијом малигних болести, организовало је 19. октобра 2007. године у Центру за културу трибину са темом *Епидемиологија, превенција и лечење карцинома грлића материце*. Предавање је одржала Др Иванка Марјанов из Института за онкологију у Београду. С обзиром на то да је тема била веома интересантна за узраст ученица наше школе, позвани смо да чујемо важне информације у вези са овом болешћу. Сазнали смо о узроцима карцинома грлића материце, начину његовог откривања и лечења и превенцији којом се спречава његов настанак и развој.

На овој трибини истакнуто је да је карцином грлића материце најчешће малигно обољење женских полних органа. Премалигне промене могу да се јаве већ од двадесете до тридесет пете године живота. Пре сто педесет година Ригони Стерн из Вероне утврдио је повезаност између карцинома и сексуалних односа, када је констатовао да је ово обољење најчешће код удатих жена, веома ретко код младих, а нема га код калуђерица. Међу главне факторе ризика спадају: рано

ступање у сексуалне односе, повећан број и често мењање сексуалних партнера. Ово указује на повезаност инфекције са појавом малигних промена, па су каснијим истраживањима издвојени вирус херпес симплекс и хумани папилома вирус као одговорни за настанак карцинома.

Карцином грлића се обично развија споро (више година, некад и десетина година), што уз приступачност самог грлића и ефикасне методе откривања омогућава рано откривање промена безболним и нешкодљивим методама и висок степен излечења уз минимално инвазивне поступке. Једна од метода за откривање карцинома грлића материце и промена које претходе његовој појави јесте цитолошки преглед. Ова метода заснива се на чињеници да се малигне ћелије лакше љуште од нормалних и да се могу наћи у директном брису промена. Препоручују се годишњи прегледи почев од ступања у сексуалне односе. Као и цитологија, и колпоскопија је једноставна и безболна. Она подразумева преглед помоћу колпоскопа - справе којом је омогућен преглед површине грлића под великим увећањем. Колпоскопија и цитологија не искључују једна другу, већ, напротив, повећавају успешност раног откривања промена на грлићу материце. Могућност раног откривања, ране цитолошке детекције помоћу Папаниколау теста довеле су до драстичног смањења морталитета у развијеним земљама, док је у регионима као што је Централна Америка и Индија учесталост овог малигнитета још увек висока. Више од 80% свих карцинома грлића материце јавља се у земљама у развоју. У периоду од три до пет година очекује се почетак коришћења вакцине против хуманог папилома вируса како би се смањило број оболелих од карцинома грлића материце.

Према томе, закључено је на предавању, рано откривање показало се као најбоља стратегија у примарној превенцији. Такође, превенција у случају ове болести подразумева и избегавање фактора ризика: дувана, индустријских канцерогена и нездраве исхране.

Милица Благојевић II-3

ТОШЕ ПРОЕСКИ

Како кажу, анђеоло који је ходао земљом рођен је 25. јануара 1981. године у Прилепу у Македонији. Одрастао је у јако сиромашној породици поред оца Николе, мајке Доминике и сестре Доре. Још у основној школи примећен је његов таленат за певање, тако да је са десет година први пут запевао на школској приредби, где је успео да расплаче публику певајући песму „Аве Марија”. Верујући у њега, родитељи су му некако омогућили даље школовање у Битољу, где је уписао и завршио средњу музичку школу. Пружила му се прилика и да учествује на тинејџерском фестивалу „Мелфест”, на којем је освојио прво место. Исто то се поновило и следеће године, када је Македонија схватила да је добила своју велику звезду. Постао је редован учесник на македонским фестивалима, где упознаје многе важне људе. Његове прве песме „Усни на усни” и „Сонце во твојот руси коси” добиле су награде на фестивалима у Скопљу и Охриду 1997. године. То су уједно биле и његове прве песме које су се чуле ван територије Македоније.

Први албум снимиио је 1999. годи-

не. Схвативши колику је популарност стекао у Македонији, одржао је први солистички концерт у Скопљу, где је својим анђеолским ликом и гласом освојио срца многих девојака, али и људи, и то са осамнаест година. Већ после тог концерта клањала му се цела Македонија. Не тако тешко, засенио је и Србију и Црну Гору 2000. године, када се на сцени појавио млади дечко у преозбиљном и превеликом оделу, отпевавши пуног срца песму „Тајно моја”. Ретко ко је у Србији знао да се ова његова песма, чије су речи сви знали иако је била на македонском, налазила на његовом другом албуму „Синот Божији”. Након неколико месеци највећи хит у Србији постаје песма „Во коси да ти спијам”. Од тада постаје редован и радо виђен гост код нас.

Загарантовано је постао звезда у Србији и Македонији, тако да је самоуверено наставио да осваја земље старе Југославије и самоуверено је тражио своје место на небу познатих и славних. Сваке године је одржавао хуманитарне концерте, чији је прилог ишао у домове за сиромашну децу и децу без родитеља. У међувремену, прочуло се, што је он и сам потврдио, да је већ тринаест година са оцем и пријатељима градио цркву у Крушеву. И није се стидео да каже да је и сам радио неке физичке послове. Веровао је у Бога, то се видело.

У годинама краткотрајне славе уследило је снимање нових албума:

„Ако ме погледаш у очи”, „Пратим те”, „Божилак”. Оно о чему је маштао испунило му се 14. фебруара 2007. године у Арени у Београду. Одржао је солистички концерт на којем је било 15.000 људи и сви су заједно певали његове хитове. Очи су му тада сијале као детету. Изговорио је две реченице по којима ће се заувек памтити. Прва је: „Ве сакам сите” („Све вас волим”), а друга, коју никада нећемо заборавити, гласила је: „Захваљујући овој вечери, ја ћу живети 10 година дуже!” Август '07. године памтиће се по његовом седмом албуму „Игра без граница”.

Дана 15. октобра 2007. године последњи пут се поздравио са родитељима и својом девојком. И тог кобног 16. 10. 2007. године на улазу у Нову Градишку на аутопуту Загреб-Липовац џип у којем се он налази подлеће под точкове шлепера, извлачи се и удара у заштитну ограду. Неколико тренутака касније долазе полиција и ватрогасци, који једва извлаче његово смрскано тело из олупине смрвљеног џипа и констатују оно у шта нико није могао да поверује - његову смрт. У вечерњим сатима тело је пренето у његово Крушево, где је сутрадан и сахрањено.

Тоше ће заувек остати у сећању српске омладине и још дуго ће његове песме будити емоције у срцима многих од нас.

Мирјана Сарић 2/7

Милена Савић 2/7

НАШИ СПОРТИСТИ

И ове године, представници наше школе учествовали су на *Кросу РТС-а кроз Србију*, који је 6. октобра 2007. године одржан у Крагујевцу. У трци омладинаца прво место освојио је Слободан Станковић, ученик трећег разреда образовног профила пољопривредни техничар, а у трци омладинки Марија Јоковић,

ученица првог разреда истог образовног профила, освојила је друго место.

На Општинском првенству у стоном тенису, које је одржано 12. октобра 2007. године у ОШ „Јован Јовановић Змај” у Смедереву, женска екипа наше школе освојила је треће екипно место. У појединачној конкуренци-

ји, Милица Симић (2/6) заузела је треће место у категорији омладинки, а Елвис Китановић (2/4) треће место међу омладинцима.

Ђачко перо

„ВАШЕ МАЛО МОЖЕ БИТИ МНОГО ЗА ОНЕ КОЈИ НЕМАЈУ НИМАЛО”

Ђушко Радовић

Као и сваке године, у нашој школи организована је акција добровољног давања крви. Акција је реализована 22. октобра 2007. године у интервалу од 10 до 15 часова у просторијама Школе. Координатор акције била је професорка музичке уметности Милена Лазић, која руководи радом Омладинске организације Црвеног крста при нашој школи. Приступило је тридесет пет давалаца, при чему су из оправданих, медицинских, разлога одбијена три лица. Крв су дала тридесет и два даваоца, од чега десет женских и двадесет и два мушка лица. Међу

добровољним даваоцима, први пут је крв дало двадесет и девет особа. У акцији је поред ученика учествовао и један наставник

- Рајко Перовић, професор физичког васпитања.

Ђачко перо

ДА ЛИ ИДЕМО ПОГРЕШНИМ ПУТЕМ

У оквиру Деветнаестих смедеревских светосавских свечаности, 25. јануара 2008. године, традиционално се у Свечаној сали Гимназије одржала дебата на тему *Да ли идемо погрешним путем*. Расправа се одвијала између двеју екипа - „Атор” и „Нисмо више аматери”. Ученици су размењивали своја мишљења о различитим стварима. Причали су о одржавању традиције, односу са родитељима, урбаности, загађењу Смедерева,... Теме су биле прилагођене средњошколском уз-

расту. Све то пажљиво је слушао и посматрао жири, који је имао тежак задатак да се одлучи за победничку екипу. Свака од екипа имала је свој став о одређеним темама и аргументовано га је бранила. Присутни су могли много тога да науче о проблемима, дешавањима и надама нас младих. Закључили смо да када би се више размишљало о овим темама, живот младих људи био би много лепши.

Јелена Јозић 2/3

Марина Ђоковић 2/3

Александра Серафимовски и Александра Јанковић 1/1

ПОСЕТИЛИ СМО САЈАМ КЊИГА

Овогодишњи Међународни београдски сајам књига био је посвећен личности Доситеја Обрадовића поводом 200 година од његовог повратка из Трста у Србију, због којег је Влада Србије годину 2007. прогласила Доситејевом годином. У складу са темом Сајма, земља - почасни гост била је Италија, с обзиром на то да је Доситеј имао знатног удела у успостављању српско-италијанских књижевних и културних веза. На Сајму је учествовало око 800 издавача из двадесет једне земље. За посетиоце Сајма, поред уређених штандова са књигама, организовано је више од двеста промоција издања, разговора, округлих столова и дискусија.

Део овако богатог програма могли смо да видимо 23. октобра 2007. године када је Школа организовала посету Сајму књига. Из широког спектра најразличитије литературе, коју смо тада делимично

упознали, могли бисмо да издвојимо неке наслове који су новијег датума, а примерени су нашим потребама. Пре свега, на штанду Завода за уџбенике пажњу је привукла школска енциклопедија *Школско свезнање*. Енциклопедију је радило више од 150 аутора, а она садржи око 12.500 одредница. Намењена је ученицима основних и средњих школа. Издавач сматра да је ова књига најзначајније дело у српској просвети од 1804. године до данас. Значајно је било видети и то да је објављен *Речник српског језика* у издању Матице српске, са којим су Срби први пут добили у једној књизи стандардни речник. Речник садржи 85.000 истумачених, акцентованих и са правописом усклађених речи. На његовој изради радили су стручњаци из Института за српски језик САНУ и сарадници Одбора за стандардизацију српског језика. За љубитеље језика, новосад-

ска издавачка кућа Прометеј публиковала је дело великог значаја - *Велики речник страних речи и израза*. Аутори овог крупног пројекта јесу Иван Клајн и Милан Шипка. Такође, од стране истог издавача, у оквиру едиције *Популарна лингвистика*, објављене су следеће књиге, занимљиве за оне који се језиком баве и који чувају његову чистоту: *Приче о речима*, *Занимљива граматика* и *Зашто се каже?* Милана Шипке и *Испечи на реци*, *Речник језичких недоумица* и *Популарна лингвистика у школи* Ивана Клајна.

Сматрамо да наведена дела треба да поседује свака школска библиотека, јер коришћење поменутих књига може да обогати наставни процес и да ученицима пружи прецизније знање не само из области српског језика већ и из других наставних предмета.

Ђачко перо

ЗАБОРАВ БЕЗ СНОВА

*Ја сам газио у крви до колена
и немам више снова...*

Још увек осећам мирис те траве. Тако је различит од овог овде. Чини ми се да га никад нећу заборавити. Био је то мирис свежине, лепоте, љубави... Ујутро би та трава била мокра, умивена, и блистала је некако нестварно. Имала сам осећај да је природа од тог малог места где сам живела начинила рај, и кад год бих слушала на часу веронауке о вечном животу, сетила бих се свог дома. У подне, кад би сунце било високо на небу, трава је била топла и имала сам осећај да ми масира леђа док сам лежала на њој, а бубице ме голицале по стомаку. Тада сам гледала у високу трешњу која се гранала нада мношћом и штитила ме од врелог сунца.[...]

Тако сам волела свој живот на Косову! Волела сам његов мирис, изглед и песму. Волела сам своје село, своју породицу, пријатеље... А највише од свега волела сам Данијела и нашу прича која, према његовим речима, нема крај.[...]

*Ја сам се смејао у крви до колена,
и нисам питао: зашто?*

Брата сам звао душманом клетим...

Почело је сасвим тихо, преносило се шапатам. Наша заједница се рушила. Знала сам то чим сам први пут видела мајку како плаче. Страх се лагано усељавао међу нас...[...]

Гледала сам како се све руши – мој живот, дом, породица, а ништа нисам могла да учиним. Мајка је данима лежала у кревету док ју је отац лечио, а ја сам се само шеткала по кући. Додиривала сам ствари свог брата, плакала над њима и молила за његов живот. Затворила бих очи и надала се да ће се све променити кад их опет отворим, да ће се мој

брат вратити, да ће мајка оздравити, да ће ме Данијел опет загрлити. Али није успело. Покушала сам маштом да заменим стварност јер је она била исувише сурова, али сам прекасно схватила да је сва машта у мени умрла. Свуда око мене је била смрт, осећала сам њен хладни дах на врату, зазирала сам од својих старих пријатеља и научила да се кријем по врло скученим местима. Трешње више нису имале исти укус, сва лепота овог предела је ишчезла.[...]

Три године су прошле од тог догађаја. Знам само да су ми живот спасила два војника КФОР-а, која су ме нашла док су пролазила туда. Прво су ме одвезли у болницу у Приштини, а кад сам се мало опоравила, са осталим избеглицама дошла сам у Београд. Не знам да ли би требало да им будем захвална што су ми спасили живот, време ће то показати. Трудим се да што мање мислим на оно што сам изгубила, јер су ми успомене на све то врло болне. Никоме не говорим о Косову, ни о родитељима или Данијелу. Не знам ни где су њихови грбови.[...] Непрестано желим заборав, иако знам да је веома далеко.

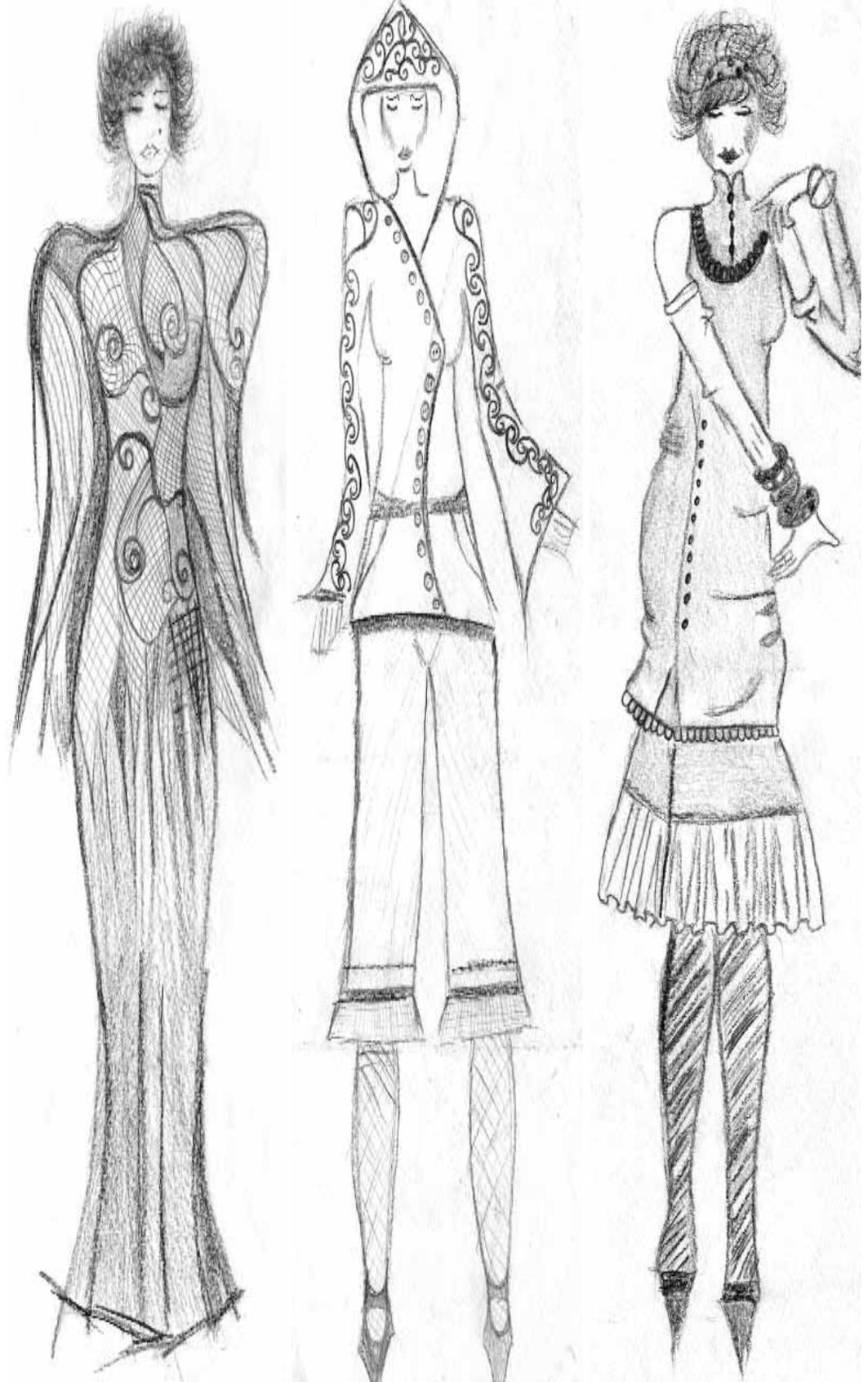
Јелена Јанковић 4/1

(Одломак из истоимене приче награђене првом наградом за прозу на Републичком такмичењу за младе литерарне таленте Србије за школску 2007/2008.)

МОНОЛОГ ОСМЕХА

„Ципеле оне обуј
 Које си купила
 Јер се теби једино свиђају,
 То је довољно.
 Кошуљу обуци и крагну избаци,
 Косу пусти,
 Тако си слободнија.
 Крст око врата стави,
 Руке у цеп.
 На рамену торба,
 У њој
 Песме...
 Крени у нова лутања
 Са осмехом на лицу.
 Спремна си?
 Јеси!
 Средила си се
 За нова лутања.
 Дигни с очију завесу
 И на позорници усана
 Пусти речи да играју.
 За путем раније што дође
 Потрчи,
 Извади из цепа руку,
 Махни.
 Ико ако ти се обрати
 Следи,
 Пита,
 Укори,
 Ишта ако те чека
 Снабе,
 Праги,
 Ако кренеш игде
 И стигнеш;
 Знаш тајну своју
 И оружје.
 Знаш ли?
 Знаш!
 Лекцију си научила,
 Очи разбистрила,
 Спремна си да изађеш у свет.
 Да,
 Још само тајна.
 Твоја тајна,
 Коју лукаво пушташ
 На позорницу
 Глумећи живот.”

Уз Осмех
 Одлазим у лутања...
 Смејем се
 Сама
 Са светом
 Животињама
 Сунцем
 Даном и Ноћи.
 Смејем се...

Модели Марине Илијашев, 1/1

Ивана Стојић

Многе године дому, домаћину и народу њежову!

Многе године свој браћи и сестрама који овде бише, Богу се молише и Славу подигоше!

Срећна слава!

Многе године свему народу српском и православном!

(Славарица при ломљењу славокој жолена према народном обичају)